

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 17.11.2021
COM(2021) 708 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Asumarea responsabilității pentru deșeurile produse:

expedierile de deșeuri într-o economie curată și mai circulară

1. INTRODUCERE

O piață solidă și integrată pentru materiile prime secundare reprezintă piatra de temelie a unei economii circulare funcționale. Tratarea deșeurilor ca o resursă necesită facilitarea circulației acestora, astfel încât acestea să poată furniza fluxuri valoroase de materiale în sprijinul unei producții, refabricări și reutilizări mai durabile și mai reziliente. Acest lucru va contribui la îndeplinirea obiectivelor climatice ale UE prevăzute în Legea climei¹ și în **pachetul** de propuneri legislative „**Pregătiți pentru 55**” de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu 55 % până în 2030, comparativ cu nivelurile din 1990.

Astăzi numai 12 % din materiile prime utilizate de industria UE provin din reciclare. Deși expedierile de deșeuri destinate valorificării în UE au crescut constant în ultimul deceniu, prea multe deșeuri încă nu sunt pregătite pentru reutilizare sau reciclate în produse noi în UE, ceea ce reprezintă o pierdere considerabilă în tranziția sa către o economie circulară. În fiecare an, UE exportă aproximativ 33 de milioane de tone de deșeuri. Acestea reprezintă aproximativ 16 % din totalul comerțului mondial cu deșeuri, ceea ce face din UE unul dintre cei mai mari exportatori de deșeuri din întreaga lume. UE importă, de asemenea, 16 milioane de tone de deșeuri, în timp ce 70 de milioane de tone de deșeuri sunt comercializate în interiorul UE. UE se bazează în mare măsură pe exporturi pentru o serie de fluxuri de deșeuri, în special deșeurile metalice feroase și neferoase, deșeurile de hârtie, deșeurile de plastic, deșeurile textile și deșeurile de sticlă.

Exporturile de deșeuri ale UE au crescut cu 75 % din 2004, aproape jumătate din acestea fiind destinate unor țări din afara OCDE. Acest fapt a dus la creșterea poluării cauzate de tratarea necorespunzătoare a unora dintre aceste deșeuri în multe țări de destinație. Cantități mari de deșeuri exportate din UE ajung în gropi de gunoi sau sunt arse în aer liber, unde contaminatează aerul și apa, dăunează sănătății publice și emit cantități substanțiale de gaze cu efect de seră. Acest lucru este deosebit de problematic în țările în curs de dezvoltare și emergente, care se confruntă deja cu probleme importante în ceea ce privește gestionarea propriilor deșeuri interne și se preconizează că vor înregistra cea mai mare creștere a producției de deșeuri în viitor. Scurgerea în ocean a deșeurilor de plastic exportate în străinătate a devenit, de asemenea, o sursă majoră de poluare marină. Un număr tot mai mare de țări au introdus restricții sau interdicții asupra importurilor de deșeuri, în special China, care era cel mai mare importator de deșeuri de plastic și de hârtie din UE, urmată de alți importatori majori de deșeuri provenite din UE din Asia de Sud-Est.

În plus, traficul de deșeuri este una dintre cele mai grave forme de infracțiune împotriva mediului și un domeniu în care sunt active rețelele de criminalitate organizată, atât pentru expedierile de deșeuri în interiorul UE, cât și în afara UE. Campaniile coordonate de aplicare a legii indică faptul că între 15 % și 30 % din expedierile de deșeuri ar putea fi ilegale, ceea ce reprezintă venituri anuale în valoare de 9,5 miliarde EUR de pe piața ilegală de deșeuri din UE. Pe lângă daunele aduse mediului, traficul de deșeuri reprezintă, de asemenea, o amenințare la adresa securității, în special în situațiile în care grupurile infracționale implicate în astfel de expedieri sunt răspândite în mai multe țări. Prin urmare, este extrem de important ca UE și statele membre să acorde o prioritate mai mare combaterii traficului de deșeuri în rândul agențiilor de aplicare a legii, să îmbunătățească cooperarea dintre toate autoritățile relevante și să se asigure că sancțiunile împotriva activităților infracționale din sectorul deșeurilor sunt cu adevărat disuasive.

¹ COM(2020) 80 final.

Aceste evoluții au scos la iveală fragilitatea unui model de afaceri în cadrul căruia exportul de deșeuri a devenit o modalitate comună de gestionare a unor fluxuri de deșeuri produse în UE. Este esențial ca UE să își asume o mai mare responsabilitate pentru propriile deșeuri, să se asigure că se menține un nivel mai ridicat de protecție a mediului și că poluatorul plătește.

Modernizarea politicii și a legislației UE privind expedierile de deșeuri și trecerea la soluții digitale vor încuraja efectuarea mai multor expedieri de deșeuri în vederea pregătirii pentru reutilizare și a reciclării în UE și vor oferi stimulente pentru reducerea producției de deșeuri. Aceste măsuri vor avea drept rezultat o securitate mai bună a aprovizionării ecosistemelor industriale din UE², vor reduce dependența acestora de utilizarea materiilor prime primare, inclusiv a materiilor prime critice, vor încuraja integrarea deplină a ecosistemelor respective în modelele circulare și vor reduce amprenta lor de carbon. Un bun exemplu în această privință este industria siderurgică, identificată în noua Strategie industrială pentru Europa³ a Comisiei drept o prioritate printre industriile energointensive pentru tranziția către o economie europeană circulară și neutră din punct de vedere climatic⁴. Utilizarea în măsură mai mare a deșeurilor este esențială pentru decarbonizarea sectorului siderurgic, deoarece utilizarea unei tone de deșeuri de oțel economisește aproximativ 1,5 tone de emisii de gaze cu efect de seră (GES), în comparație cu utilizarea minereului de fier. Folosirea deșeurilor metalice pentru producția de aluminiu sau cupru are ca rezultat și reducerea emisiilor de GES, a poluării și a consumului de energie.

În Pactul verde european⁵, Planul de acțiune al UE pentru economia circulară⁶ și Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării⁷ i s-a solicitat Comisiei Europene să propună o nouă abordare privind expedierile de deșeuri din UE. De asemenea, cetățenii solicită în mod explicit UE să combată problema deșeurilor și să încurajeze reciclarea – o cerere exprimată în mod clar în contextul Conferinței privind viitorul Europei. Prezenta comunicare, care însoțește propunerea Comisiei de noi norme privind expedierile de deșeuri⁸, stabilește acțiunile prioritare ale UE menite să asigure că:

- **sunt facilitate expedierile de deșeuri în vederea pregătirii pentru reutilizare și a reciclării în UE;**
- **UE nu își exportă problemele în materie de deșeuri către țări terțe și**
- **expedierile ilegale de deșeuri sunt abordate cu mai multă eficacitate.**

2. NOILE NORME ALE UE PRIVIND EXPEDIERILE DE DEȘEURI: CĂTRE CERCURI VIRTUOASE ÎN UE ȘI DINCOLO DE GRANIȚELE ACESTEIA

2.1. Valorificarea potențialului pieței interne a UE

UE are o legislație cuprinzătoare și o agendă ambițioasă de reducere a producției de deșeuri și de transformare a deșeurilor în resurse. Principiul director pentru revizuirea normelor UE privind expedierile de deșeuri propusă de Comisie este construirea unei economii circulare

² COM(2020) 474 final.

³ COM(2021) 350 final.

⁴ SWD(2021) 353 final.

⁵ COM(2019) 640 final.

⁶ COM(2020) 98 final.

⁷ COM(2021) 400 final.

⁸ COM(2021) XXX final.

puternice și reziliente prin reducerea barierelor și sarcinilor inutile care împiedică în prezent buna circulație a produselor reutilizabile și a materiilor prime secundare în UE. Comisia propune facilitarea expedierilor de deșeuri pe piața internă a UE prin:

- **o aliniere mai strânsă a normelor privind expedierile de deșeuri la ierarhia deșeurilor.** Comisia propune stabilirea unor norme mult mai stricte pentru expedierile de deșeuri destinate depozitării sau incinerării în alt stat membru. Aceasta propune, de asemenea, consolidarea legăturilor dintre normele privind expedierile de deșeuri și planurile de gestionare a deșeurilor stabilite de statele membre pentru a-și atinge obiectivele în materie de prevenire și gestionare a deșeurilor în temeiul legislației UE. Acest lucru ar trebui să stimuleze expedierile de deșeuri în vederea pregătirii pentru reutilizare și a reciclării și să sprijine creșterea economică, crearea de locuri de muncă și inovarea în aceste sectoare;
- **trecerea la soluții digitale pentru emiterea și schimbul de informații și documente necesare pentru transferul deșeurilor între statele membre ale UE.** Toți actorii implicați în expedierea deșeurilor, atât publici, cât și privați, vor putea transmite și accesa informații prin intermediul unor instrumente online. Acest fapt va accelera schimbul de documente, va înlocui procedurile actuale, în mare parte învechite și pe suport de hârtie, și va permite o monitorizare și un control mai bun al fluxurilor transfrontaliere de deșeuri;
- **îmbunătățirea procedurii accelerate pentru expedierile de deșeuri.** Ar fi stabilite condiții armonizate pentru a facilita expedierile către instalațiile de valorificare, care fac obiectul unor acorduri prelabile din partea autorităților competente, și pentru a se asigura că acestea sunt recunoscute reciproc de către toate statele membre. Acest lucru va accelera expedierile către instalațiile de valorificare a deșeurilor care funcționează în conformitate cu standarde de înaltă calitate;
- **o clasificare mai armonizată a deșeurilor transferate în interiorul UE.** Comisia propune ca criteriile utilizate pentru clasificarea anumitor fluxuri de deșeuri, cum ar fi pragurile de contaminare, să fie convenite la nivelul UE. Această propunere va aborda fragmentarea actuală a pieței interne a UE, în cadrul căreia statele membre au opinii divergente cu privire la necesitatea ca anumite fluxuri de deșeuri să facă sau nu obiectul regimului de notificare al UE și, prin urmare, aplică norme diferite pentru expedierea acestora.

Aceste măsuri vor facilita îmbunătățirea circularității produselor și a materialelor și vor oferi stimulente pentru investiții, precum și pentru dezvoltarea și implementarea de noi tehnologii în cadrul lanțurilor valorice. De asemenea, măsurile vor încuraja sectorul deșeurilor să își accelereze modernizarea, să își extindă capacitatea de a gestiona deșeurile suplimentare, în special deșeurile de plastic și deșeurile textile, și să se angajeze în reciclarea de înaltă calitate, în timp ce industria producătoare va beneficia de o disponibilitate sporită a materialelor reciclate pentru producția sa.

Nivelul fără precedent al sprijinului financiar public acordat de UE pentru investițiile menite să ajute întreprinderile și industriile să se redreseze în urma crizei legate de pandemia de COVID-19 oferă oportunități considerabile pentru ca toți actorii din sectorul deșeurilor, în principal IMM-urile și industriile care prelucreează deșeurile, să accelereze tranziția către economia circulară.

2.2. Oprirea exportării în afara UE a problemelor în materie de deșeuri.

Legislația actuală a UE, pe lângă interzicerea exportului de deșeuri periculoase către țări din afara OCDE, prevede că deșeurile pot fi exportate în afara UE numai dacă sunt gestionate în mod durabil în țările de destinație, în condiții care sunt *în mare parte echivalente* cu cele din UE. Lipsa unor dispoziții și mecanisme clare de implementare a acestui principiu-cheie a condus la o aplicare deficitară a acestuia. În practică, de la adoptarea actualului Regulament privind expedierile de deșeuri în 2006, exporturile de deșeuri în afara UE au crescut, controalele menite să verifice dacă acestea sunt tratate în mod durabil în țările de destinație fiind puține sau inexistente. Acest fapt este valabil în special pentru deșeurile nepericuloase (deșeuri „incluse pe lista verde”) ale căror exporturi nu fac obiectul niciunei autorizări prealabile din partea autorităților relevante.

Comisia propune introducerea unui regim solid care să reglementeze exportul de deșeuri în afara UE, pe baza următoarelor măsuri:

- **restricționarea exportului tuturor deșeurilor către țări din afara OCDE.** Exporturile de deșeuri „incluse pe lista verde” din UE ar trebui autorizate numai pentru țările din afara OCDE care îi notifică în mod explicit UE disponibilitatea lor de a primi exporturi de deșeuri din UE și care își demonstrează capacitatea de a trata aceste deșeuri într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului. Aceste țări terțe vor fi menționate pe o listă de țări în care ar urma să fie autorizat exportul de deșeuri incluse pe lista verde. Lista va fi întocmită de Comisie, iar exportul nu va fi posibil pentru țările și deșeurile care nu sunt menționate pe listă;
- **intensificarea monitorizării deșeurilor exportate din UE către țările OCDE.** Țările care aderă la OCDE trebuie să se supună unui proces de examinare în ceea ce privește sistemele lor de gestionare a deșeurilor. Țările OCDE au, în general, legi și practici menite să asigure gestionarea durabilă a deșeurilor, iar expedierile de deșeuri între țările OCDE sunt supuse unui regim juridic internațional specific⁹. Prin urmare, măsurile menite să garanteze că exporturile de deșeuri din UE nu cauzează daune mediului în țările terțe care sunt membre ale OCDE ar trebui să fie proporționale și nu pot prevedea restricții generale, cum ar fi cele pentru țările care nu fac parte din OCDE. Comisia propune ca aceste exporturi să fie monitorizate și, în cazul în care există temeri că anumite exporturi ar putea cauza daune mediului în țara de destinație, se va angaja într-un dialog cu această țară și, în cele din urmă, va suspenda astfel de exporturi de deșeuri în cazul în care aceste deșeuri nu sunt gestionate într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului.
- **impunerea obligației ca societățile exportatoare din UE să demonstreze că exporturile lor sunt durabile.** De asemenea, este esențial ca societățile exportatoare să își asume responsabilitatea pentru exporturile proprii. Comisia propune ca toate societățile care exportă deșeuri în afara UE să efectueze audituri independente în instalațiile către care transferă deșeuri, pentru a se asigura că instalațiile respective funcționează în conformitate cu criteriile care demonstrează că gestionează deșeurile într-un mod ecologic rațional. În cazul în care auditurile arată contrariul, societățile ar trebui să înceteze exportul de deșeuri către instalația în cauză;

⁹ Decizia Consiliului OCDE privind controlul transporturilor transfrontaliere de deșeuri destinate operațiunilor de recuperare (OECD/LEGAL/0266)

- **stabilirea unor criterii clare pentru a se evita ca deșeurile să fie exportate în mod fals drept „bunuri uzate”.** Acest lucru va permite Comisiei, în colaborare cu părțile interesate relevante și cu statele membre, să adopte criterii pentru anumite deșeuri problematice, astfel încât să se poată face diferența între bunurile uzate și deșeuri. În acest fel se va garanta faptul că produse precum vehiculele scoase din uz, deșeurile de baterii sau deșeurile textile, care sunt adesea etichetate ca produse de bază uzate, nu sunt exportate în afara OCDE, unde sunt susceptibile să provoace daune considerabile pentru mediu și sănătate.

2.3. Abordarea mai eficace a expedierilor ilegale de deșeuri.

Comisia propune includerea următoarelor dispoziții în normele UE pentru a aborda expedierile ilegale de deșeuri:

- **instituirea unui „grup pentru asigurarea respectării normelor privind expedierile de deșeuri”, pentru a spori cooperarea și coordonarea în vederea prevenirii expedierilor ilegale de deșeuri.** Acest grup va cuprinde reprezentanți ai autorităților de mediu, vamale, polițienești și ai altor autorități naționale de control competente, precum și ai rețelelor europene și internaționale de aplicare a legii¹⁰. Grupul va pune accentul pe expedierile ilegale de deșeuri atât în interiorul, cât și în afara UE, va servi drept forum pentru schimbul de bune practici și de informații, va identifica prioritățile UE în materie de asigurare a respectării normelor privind expedierile de deșeuri și va facilita acțiunile comune între statele membre ale UE.
- **împuternicirea Comisiei să sprijine investigațiile transnaționale desfășurate de statele membre ale UE cu privire la traficul de deșeuri.** Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) deține expertiza relevantă în această privință și poate sprijini autoritățile statelor membre fie prin inspecții desfășurate direct de OLAF, fie prin coordonarea investigațiilor efectuate de diferite state membre. Acest lucru va consolida capacitatea globală a UE și a statelor sale membre în materie de asigurare a respectării legislației și va asigura o utilizare mai eficientă a resurselor adesea limitate disponibile în acest scop; În mod similar, Eurojust își poate oferi asistența și expertiza pentru a facilita investigațiile transnaționale ale statelor membre în ceea ce privește gestionarea deșeurilor și pentru a sprijini schimbul de bune practici și de abordări reciproce cu scopul de a promova eficacitatea urmăririi penale și a consolida investigațiile transfrontaliere.
- **consolidarea normelor existente privind sancțiunile administrative împotriva expedierilor ilegale de deșeuri.** Criteriile comune de stabilire a tipurilor și nivelurilor sancțiunilor care trebuie impuse pentru încălcări vor face ca sancțiunile să fie mai disuasive și aplicate în mod consecvent în întreaga UE. Aceste criterii ar include natura și gravitatea încălcării, precum și alți factori, cum ar fi beneficiile economice obținute din încălcare și daunele aduse mediului, în măsura în care acestea pot fi stabilite. Statele membre ar trebui să ia în considerare aceste criterii atunci când stabilesc sancțiuni pentru contravenienți.

¹⁰ Printre aceste autorități se numără Rețeaua Uniunii Europene pentru punerea în aplicare și respectarea legislației din domeniul mediului (IMPEL), Europol, Eurojust, Rețeaua europeană a procurorilor pentru mediu (ENPE), Forumul judecătorilor pentru mediu al Uniunii Europene (EUFJE), Convenția de la Basel, Interpol și Organizația Mondială a Vămirilor (OMV);

În plus, Comisia va propune o revizuire a Directivei privind infracțiunile împotriva mediului¹¹, care va analiza posibilitatea de a stabili noi norme privind sancțiunile penale (inclusiv nivelurile acestora) și alte instrumente care să ajute la o aplicare mai eficace a legislației UE în domeniul mediului. Directiva revizuită privind infracțiunile împotriva mediului va urmări, printre altele, să îmbunătățească eficacitatea operațională a lanțurilor de asigurare a respectării legii de la nivel național pentru a stimula investigațiile, urmărirea penală și sancționarea. Ca răspuns la ratele scăzute de sancționare a infracțiunilor împotriva mediului, directiva prevede tipuri și niveluri de sancțiuni disuasive și proporționale, facilitând activitatea autorităților judiciare naționale.

3. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ PENTRU O GESTIONARE MAI DURABILĂ A DEȘEURILOR

Gestionarea deșeurilor rămâne una dintre cele mai mari provocări în materie de mediu pentru planeta noastră. Acest lucru este valabil în special pentru țările emergente și în curs de dezvoltare, unde se preconizează că urbanizarea rapidă și îmbunătățirea nivelului de trai vor duce la o creștere puternică a producției de deșeuri. În multe dintre aceste țări, politicile, legislația și infrastructura lipsesc sau sunt insuficiente pentru a face față creșterii producției de deșeuri menajere și industriale. Cantitățile mari de deșeuri exportate legal sau ilegal din UE riscă să agraveze problemele cu care se confruntă deja aceste țări în ceea ce privește gestionarea propriilor deșeuri. Prin urmare, UE ar trebui să acorde prioritate, împreună cu partenerii săi internaționali, valorificării mai bune a comerțului mondial cu deșeuri, îmbunătățirii gestionării deșeurilor în țările terțe și combaterii traficului de deșeuri.

3.1. Valorificarea mai bună a comerțului mondial cu deșeuri

UE s-a aflat în prima linie a promovării inițiativelor multilaterale de îmbunătățire a gestionării deșeurilor și de monitorizare mai bună a expedierilor internaționale de deșeuri.

Expunerea la efectele negative asupra mediului legate de volumul tot mai mare de deșeuri de plastic exportate către țările în curs de dezvoltare a determinat cele 187 de părți la Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora să adopte, în 2019, noi norme globale care reglementează comerțul cu deșeuri de plastic. Dincolo de Convenția de la Basel, începând din 2021, normele UE interzic exportul de deșeuri de plastic nesortate din UE către țări din afara OCDE¹².

Lucrările în curs privind deșeurile de plastic vor rămâne o prioritate majoră, iar Comisia va examina exportul de deșeuri de plastic pentru a se asigura că noile norme din Convenția de la Basel sunt puse în aplicare în mod corespunzător. De asemenea, Comisia se va asigura în mod deosebit că deșeurile de plastic care erau exportate în afara UE nu sunt redirecționate către state membre ale UE care nu dispun de o capacitate suficientă pentru a le trata în mod durabil. Comisia va prezenta un raport privind expedierile de deșeuri de plastic în 2023.

Pe baza recentelor decizii din cadrul Convenției de la Basel privind comerțul cu deșeuri de plastic, UE va continua să sprijine instituțiile multilaterale care își asumă un rol de lider în abordarea problemelor mondiale legate de expedierea de deșeuri, în special prin

¹¹ JO L 328, 6.12.2008, p. 28.

¹² JO L 433, 22.12.2020, p. 11.

Programul Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) și prin Convenția de la Basel. Comisia își va asuma un rol deosebit de activ în definirea în continuare a unor norme și cerințe globale adecvate privind comerțul cu deșeuri care reprezintă o provocare deosebită pentru mediu și sănătatea publică, în special în ceea ce privește:

- consolidarea controlului comerțului internațional cu **deșeuri de echipamente electrice și electronice**, în contextul discutării unei propuneri de clarificare a statutului acestora și de monitorizare mai bună a comerțului internațional cu acestea în cadrul Convenției de la Basel din 2022;
- sprijinirea acțiunilor la nivel mondial privind exportul de **autovehicule rulate**, pentru a preveni transferul către țările în curs de dezvoltare de autovehicule rulate poluante și neadecvate circulației rutiere, pe baza inițiativelor luate de țările africane cu privire la importul de autovehicule de ocazie;
- creșterea transparenței și a durabilității comerțului mondial cu **deșeuri textile și textile uzate**;
- examinarea posibilităților de a plasa **și alte tipuri de deșeuri sub controlul Convenției de la Basel**, odată ce există dovezi că actualele modele comerciale ale acestor fluxuri de deșeuri sunt nedurabile;
- continuarea eforturilor de **modernizare a Convenției de la Basel**, în special prin asigurarea unei mai bune funcționări a procedurii de notificare, încurajarea părților să adopte soluții digitale pentru schimbul de informații și continuarea eforturilor de clasificare a operațiunilor de tratare a deșeurilor și a caracteristicilor periculoase ale deșeurilor.

UE va promova, de asemenea, îmbunătățirea cadrului juridic al OCDE privind expedierile de deșeuri¹³. Acest lucru ar trebui realizat prin includerea unor dispoziții clare care să reflecte necesitatea ca fiecare țară membră a OCDE să instituie operațiuni de tratare a deșeurilor care să fie conforme cu criteriile de gestionare rațională din punct de vedere ecologic, precum și să asigure un control și o inspecție adecvate ale expedierilor de deșeuri.

La nivel bilateral, UE își va întări cooperarea cu privire la aspecte de interes comun legate de expedierile de deșeuri. Comisia va realiza acest lucru prin dialogurile sale privind mediul cu țările și regiunile terțe, precum și în contextul capitolelor privind dezvoltarea durabilă din acordurile comerciale bilaterale și interregionale ale UE, în conformitate cu obiectivele generale ale UE de a spori dimensiunea de durabilitate a politicii sale comerciale¹⁴.

UE va continua să colaboreze strâns cu cetățenii, care insistă în mod explicit ca UE să abordeze problemele legate de deșeuri și să încurajeze reciclarea, precum și să colaboreze cu organizațiile societății civile și să le sprijine acțiunile. Aceste organizații joacă un rol esențial în sensibilizarea publicului cu privire la problemele cu care se confruntă mediul și sănătatea publică din cauza expedierilor de deșeuri către țările terțe și în încercarea de a aborda aceste probleme.

¹³ OECD/LEGAL/0266.

¹⁴ COM(2021) 66 final.

3.2. Îmbunătățirea gestionării deșeurilor și a economiei circulare în țările terțe

UE va continua să aplice „diplomația Pactului verde european”, utilizând în mod eficace influența sa globală pentru a promova o mai bună gestionare a deșeurilor și adoptarea modelelor economiei circulare la nivel mondial. În acest sens, sunt asigurate expertiza și resursele financiare pentru extinderea parteneriatelor și a acțiunilor internaționale desfășurate în țările terțe și împreună cu acestea. Aceasta reprezintă o prioritate majoră a agendei multilaterale a UE în domeniul mediului, în special în cadrul Adunării Organizației Națiunilor Unite pentru mediu (UNEA), al G20, al G7 și al OCDE, în acordurile multilaterale de mediu, cum ar fi Convențiile de la Basel, Rotterdam, Stockholm și Minamata, precum și în cadrul Comitetului internațional pentru gestionarea durabilă a resurselor. UE a avut un rol esențial în crearea Alianței Globale pentru Economia Circulară și Eficiența Resurselor (GACERE¹⁵), sprijinită de Instrumentul de parteneriat al UE¹⁶, care încurajează, de asemenea, cooperarea cu diferite regiuni pentru a combate poluarea cu materiale plastice și a promova tranziția către modele de economie circulară. UE promovează în mod activ adoptarea unui acord mondial privind materialele plastice în contextul UNEA. UE colaborează, de asemenea, cu alianțe și coaliții regionale privind economia circulară care au fost înființate în alte regiuni, în special în Africa¹⁷ și America Latină¹⁸.

UE sprijină activitatea specifică desfășurată în cadrul Convenției de la Basel pentru a îmbunătăți gestionarea unor serii de fluxuri de deșeuri, în special a deșeurilor menajere, a deșeurilor de plastic, a deșeurilor de echipamente electrice și electronice, a deșeurilor de baterii sau a deșeurilor care conțin poluanți organici persistenți, fie prin elaborarea unor orientări tehnice specifice, fie prin parteneriate globale care reunesc părțile interesate și țările pentru a formula soluții concrete la problemele de gestionare a deșeurilor. Abordarea deșeurilor marine va rămâne, de asemenea, o prioritate majoră în cadrul forurilor multilaterale, cum ar fi Organizația pentru Alimentație și Agricultură și Organizația Maritimă Internațională.

La nivel regional și bilateral, aceste priorități vor fi urmărite cu un accent deosebit pe regiunea Balcanilor, bazinul mediteraneeu (în special Turcia, care este de departe cea mai mare destinație a deșeurilor exportate din UE), continentul african, țările din Asia de Sud-Est și statele insulare mici în curs de dezvoltare din Caraibi și Pacific.

Aceste activități diplomatice vor fi susținute de includerea gestionării deșeurilor și a economiei circulare în programele multianuale ale mai multor țări terțe în perioada 2021-2027, prin Instrumentul de asistență pentru preaderare și Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală” (IVCDI). Comisia va continua să sprijine financiar inițiativele multilaterale care vizează promovarea economiei circulare, precum și îmbunătățirea gestionării durabile și în condiții de siguranță a deșeurilor, în special în contextul Convențiilor de la Basel și Stockholm. Programul special al UNEP privind substanțele chimice și deșeurile a avut, de asemenea, un rol esențial în combaterea poluării în țările în curs de dezvoltare.

¹⁵ https://ec.europa.eu/environment/international_issues/gacere.html

¹⁶ <https://pimap.eu/>

¹⁷ <https://www.aceaafrica.org/>

¹⁸ <https://www.coalicioneeconomicacircular.org/en/elementor-7/inicio-english/>

3.3. Mobilizarea tuturor actorilor împotriva infracțiunilor transnaționale în materie de deșeuri

Comisia își va spori implicarea în combaterea expedierilor ilegale de deșeuri și sprijinul acordat tuturor celor implicați în acest domeniu, astfel încât aceasta să devină o prioritate mai mare pentru agențiile de aplicare a legii din întreaga UE. Acest lucru este conform cu strategia UE de combatere a criminalității organizate, recent adoptată, precum și cu prioritatea acordată traficului de deșeuri în politica UE de combatere a criminalității organizate pentru perioada 2022-2025, ca parte a procesului Platformei multidisciplinare europene împotriva amenințărilor infracționale (EMPACT)¹⁹.

Comisia intenționează să își intensifice cooperarea cu IMPEL, care joacă un rol-cheie în cooperarea în materie de asigurare a respectării legii dintre țările europene împotriva expedierilor ilegale de deșeuri, și să continue să sprijine statele membre printr-o gamă largă de programe și inițiative, și anume Forumul privind conformarea cu legislația de mediu și guvernanta de mediu, programul TAIEX-EIR PEER-2-PEER și pachetul de formare în domeniul legislației de mediu a UE. Comisia va încuraja în special autoritățile de aplicare a legii în eforturile lor de a aborda cu mai multă eficacitate traficul de deșeuri, prin formare și schimburi de bune practici cu privire la caracteristicile specifice ale acestui tip de infracțiune, precum și cu privire la legăturile sale cu criminalitatea organizată, corupția și spălarea de bani, cu privire la utilizarea unor instrumente de investigare specifice și a urmăririi penale, inclusiv cu privire la valoarea adăugată a înființării unor birouri specializate de aplicare a legii și de urmărire penală pentru infracțiunile împotriva mediului.

Comisia se angajează să ofere sprijin financiar semnificativ pentru proiectele operaționale care vizează în mod direct traficul de deșeuri, axându-se pe anumite fluxuri de deșeuri, cum ar fi deșeurile de plastic sau deșeurile de echipamente electrice și electronice²⁰, și se va asigura că astfel de proiecte continuă să fie eligibile în cadrul programelor financiare ale UE, cum ar fi LIFE sau Fondul pentru securitate internă - componenta de cooperare polițienească.

Pentru a extinde la nivel mondial acțiunile împotriva expedierilor ilegale de deșeuri, UE va colabora în continuare cu partenerii-cheie și va sprijini cooperarea la nivel mondial și regional, de exemplu prin intermediul instrumentelor de finanțare externă ale UE, combinate cu acțiuni întreprinse în formatele Convenției de la Basel, Interpolului²¹, Biroului ONU pentru Droguri și Criminalitate (UNODC), OMV și Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI), care este organismul de supraveghere a spălării banilor și a finanțării terorismului la nivel mondial. De exemplu, UE pune la dispoziție 3 milioane EUR pentru a sprijini cooperarea dintre UE și Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN) împotriva traficului de deșeuri. Acest fapt este de o importanță majoră, având în vedere volumul mare de expedieri de deșeuri (atât legale, cât și ilegale) între cele două regiuni, precum și problemele întâmpinate în trecut în ceea ce privește identificarea rutelor comerciale ilegale, operatorii implicați și punerea în aplicare a măsurilor de „reimportare”, adică de readucere a deșeurilor ilegale din Asia în statele membre ale UE.

¹⁹ Documentul 8665/21 al Consiliului.

²⁰ Spre exemplu <https://www.wasteforceproject.eu>, <http://www.lifsmartwaste.com>, <https://opfawaste-project.eu> sau <https://www.sweap.eu/>

²¹ Programul de securitate a mediului al Interpolului colaborează cu agențiile din statele membre pentru a preveni, a detecta și a stopa infracțiunile legate de poluare, inclusiv infracțiunile în materie de deșeuri, și pentru a anihila grupurile din spatele acestora, <https://www.interpol.int/en/Crimes/Environmental-crime/Pollution-crime>

Comisia va continua să colaboreze strâns cu organizațiile societății civile, care se află adesea în avangarda luptei împotriva expedierilor ilegale de deșeuri și a daunelor aduse mediului de acestea în țările terțe.